

VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ

Lupta seculară a poporului român pentru Independență națională—sesiune științifică, 4—6 mai 1977

În zile de 4—6 mai s-au desfășurat lucrările Sesiunii științifice, cu participare internațională, pe tema *Lupta seculară a poporului român pentru Independență națională*, consacrată centenarului independenței de stat a României. Sesiunea a fost organizată de Academia Republicii Socialiste România, Academia de Științe Sociale și Politice, Academia „Stefan Gheorghiu”, Ministerul apărării naționale, Ministerul educației și invățământului, Institutul de studii istorice și social-politice.

Tema generală a sesiunii a fost dezbatută în două ședințe plenare și în ședințe pe trei secțiuni.

La lucrările sesiunii au luat parte activiști de la partid și de stat, oameni de știință, cercetători din țară precum și invitați din Anglia, Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, China, Cuba, Franța, R. D. Germania, R. F. Germania, Grecia, Italia, Iugoslavia, Mongolia, Polonia, Suedia, S.U.A., Turcia, U.R.S.S., Ungaria.

Lucrările sesiunii au fost deschise de prof. univ. dr. docent Mihnea Gheorghiu care a evocat pe larg lupta poporului român de-a lungul secolelor pentru libertatea și independența națională a patriei. În continuare, în prima ședință plenară au fost prezentate comunicările: *Lupta pentru libertate, unitate și independență națională — permanență a istoriei poporului român* — prof. dr. Stefan Ștefănescu, directorul Institutului de istorie „Nicolae Iorga”; *Partidul Comunist Român — continuatorul celor mai bune tradiții de luptă pentru suveranitate și independență națională* — Ion Popescu-Puțuri, directorul Institutului de studii istorice și social-politice; *Războiul de Independență — cauză a întregului popor român* — Stefan Mocuța, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Cluj al P.C.R.; *Apărarea Independenței și suveranitatea națională în doctrina militară a României sociale* — general-colonel Ion Coman, ministrul Apărării Naționale; *Manifestările de solidaritate ale românilor din Țara de Sus în spiritul războiului de Independență* — Alexandru Iliescu, prim-secretar al Comitetului județean Suceava al P.C.R.; *Primele bătălții ale războiului de Independență (Calafat și Brăila)* — Iancu Radu, primarul orașului Calafat și

Dumitru Bălan, prim-secretar al Comitetului județean Brăila al P.C.R.; și *Politica României de afirmare a principiilor suveranității și independenței naționale ca norme de bază ale relațiilor internaționale contemporane* — Stefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.

Lucrările sesiunii s-au desfășurat — după ședință în plen — pe trei secțiuni unde au fost prezentate comunicări de participanții români și străini, care au relevat aspecte politice, militare și social-politice ale războiului pentru independență, lupta eroică a armatei române alături de cea rusă pentru obținerea victoriei asupra armatei turce, eliberarea de sub dominația otomană a popoarelor din Balcani precum și eoul pe care l-au avut evenimentele din 1877—1878 de care se leagă o serie de probleme majore ale independenței și suveranității în epoca contemporană.

La Secțiunea I, care a avut ca temă *Lupta poporului român pentru unitatea statală și Independență națională*, au fost prezentate comunicările: *Independența României — eveniment crucial în istoria poporului român* — acad. prof. Stefan Pascu; *Afirmarea națiunii române și cucerirea Independenței* — prof. dr. D. Hurezeanu; *Miscrea socialistă și democratică față de Independență deplină a României* — dr. Ion Ardeleanu; *Independența României în politică marilor puteri* — dr. Nicolae Copoiu; *Contribuția maselor populare din toate provinciile românești la cucerirea Independenței naționale a României* — dr. A. Deac și dr. N. Adânilioae; *Războiul de Independență reflectat în literatură și artă* — prof. dr. doc. Zoe Dumitrescu-Bușulenga și prof. univ. Ion Frunzetti; *România și sud-estul Europei în perioada premergătoare și în timpul războiului de Independență* — prof. dr. doc. Mihai Berza; *Diplomatica română și recunoașterea Independenței* — Vasile Gliga, adjunct al ministrului Afacerilor Externe; *Unitatea și libertatea națională, obiective majore ale poporului român în perioada 1878—1918* — prof. univ. Vasile Maciu; *Tărânimeda română în războiul pentru Independență* — Cornel Onescu, prim-secretar al Comitetului județean Teleorman al P.C.R. La această temă au participat și invitați de peste hotare cu comunicările: *Britania și Independența română* — prof. G. H. N. Sitton-Watson,

membru al Academiei Britanice; *Istoriografia independenței naționale a României* — prof. Frederic Kellog, Universitatea Tucson-Arizona; *Colaborarea cehoslovacă-română în lupta de eliberare națională de la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX* — dr. Karel Gherman de la Institutul de istorie a Cehoslovaciei și de istorie universală; *Attitudinea presei periodice piemontene față de evenimentele din România în 1877* — prof. univ. Alberti-Arnoldo-Italia; *Capitalul german în România în anii '70 ai secolului al XIX-lea* — prof. dr. Fritz Klein, R. D. Germania; *Cucerirea de către România a independenței sale naționale și relațiile româno-ruse* — prof. dr. Vladlen Vinogradov, U.R.S.S.; *Rolul Rusiei în eliberarea popoarelor balcanice de sub jugul turcesc* — prof. Boris Semionovici Popov, U.R.S.S.

Secțiunea a II-a a dezbatut tema: *Armata română în războiul din 1877–1878 și însemnatatea internațională a acesteia*. General-major Gheorghe Gomoiu, adjuncț al Ministrului Apărării Naționale a vorbit pe larg despre *Caracterul popular și național al războiului de independență*. Pe aceeași temă au mai fost prezentate comunicările: *Arla militară românească în perioada războiului din 1877–1878* — colonel dr. Al. Gh. Savu; *Armata română în ajunul războiului de independență* — colonel Gh. Tudor; *Cooperarea militară româno-rusă în războiul de independență* — general de armată Ion Tutoveanu; *Armata română în luptele de la Plevna* — general-major dr. Constantin Olteanu; *Lupta de eliberare a popoarelor din Balcani – factor determinant în cucerirea independenței lor* — conf. dr. N. Ceachir; *Armamentul și materialul de război în dotarea trupelor române în 1877–1878* — locot. colonel Constantin Căzănișteanu.

La această problemă au participat și invitați din diferite țări printre care semnalăm: *Prezentarea în Austria, în perioada respectivă, a războiului României pentru independență* — dr. Johann Christoph Altmayer-Beck — Austria; *Participarea armatei române la eliberarea Bulgariei de sub sclavia otomană* — Gheorghe Iliev Lazarov, Institutul de istorie militară Bulgaria; *Experiența și instruirea militară a armatei naționale privind patriotismul socialist și internaționalismul proletar* — colonel dr. Heinz Hekkel — R. D. Germania; *Războiul din 1877–1878 în viziunea observatorilor militari italieni* — general Rinaldo Cruceu — Italia; *Rolul armatelor sîrbă și română în lichidarea dominației turcești din Bulgaria de nord-vest în anii 1877–1878* — dr. Vladimir Stojancević — R. S. Yugoslavia; *Lupta poporului român pe calea independenței și unității naționale a României* — general-corp de armată Bedrettin Demirel — Turcia; *Colaborarea de luptă a armatelor rusă și română în războiul ruso-turc din anii 1877–1878* — colonel dr. Ivan Ivanovici Rostunov — U.R.S.S.,

Secțiunea a III-a pe tema: *Independența și suveranitatea — principii de bază ale dezvoltării societății contemporane a dezbatut probleme privind Ideile Independenței și suveranității naționale în Programul P.C.R.* — prof. dr. Aron Petric; *Concepțul de independență națională în diplomația românească — 1877–1977* — prof. dr. doc. Ioan Geterchi; *Sensurile contemporane ale independenței României socialiste* — prof. dr. doc. Titu Georgescu; *Educarea și formarea tinerelui generații în spiritul patriotismului socialist, al idealurilor de unitate și independență națională* — Ion Traian Ștefănescu, prim-secretar al C.C. al U.T.L.; *Respectul suveranității tuturor statelor — element definitiv al eticii internaționale* — prof. dr. Marin Voiculescu. La această temă mai semnalăm contribuția invitaților de peste hotare prin comunicările: *Relațiile dintre național și internațional în socialism* — conf. Mita Tvetkova Dunciovka — Bulgaria; *Raportul dintre independența națională și internaționalismul proletar pe baza experienței istorice și contemporane a poporului cehoslovac* — dr. doc. Iindržich Volek — R. S. Cehoslovacia; *Omagiu către poporul român care luptă eroic pentru independența sa de stat* — Li-Sun — R. P. Chineză; *Colaborarea dintre emigranții politici polonezi și români înainte de cucerirea independenței României* — prof. dr. Irena Koperdova — Polonia; *Marele octombrie și formarea principiilor leniniste ale politiciei externe sovietice* — prof. Vladimîr Pavlovici Naumov, U.R.S.S. etc.

În cadrul ședinței plenare de inchidere au fost prezentate comunicările: *Lupta multi-seculară a poporului român pentru libertate națională și socialistă* — acad. prof. Constantin C. Giurescu; *București — Capitala României, în istoria luptei pentru unitatea, independența și suveranitatea țării* — Ion Dincă, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului Municipal București al P.C.R., primarul general al Capitalei; *Clasa muncitoare — forța hotăriloare în înflorirea României sociale și afirmarea țării ca stat independent și suveran* — Gheorghe Petrescu, vicepreședinte al Consiliului Central al U.G.S.R.; *Dezvoltarea liberă și independentă a popoarelor — cerință obiectivă a contemporaneității* — George Macovescu, ministru afacerilor externe; și *Afirmarea suveranității și egalității în drepturi a tuturor popoarelor în cadrul unei noi ordini economice și politice mondiale* — prof. dr. Mircea Malită, membru al Prezidiului Academiei de Științe Sociale și Politice.

La inchiderea lucrărilor sesiunii a luat cuvîntul tovarășul Leonte Răutu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., rectorul Academiei „Ștefan Gheorghiu”, care a subliniat că lupta de eliberare națională, antiimperialistă și anticolonialistă a

devenit în secolul nostru aspirația popoarelor de a dispune de destinele proprii, dorința de respectare neabătută a independenței și suveranității tuturor statelor indiferent de mărimea și orinduirea lor socială, condiție esențială a cooperării și colaborării internaționale, a păcii și securității. România — care aniversază un secol de la cucerirea independenței — luptă activ, consecvent pentru bunăstare, progres și pace, înțelegerea între popoare.

Tovarășul Răduțu a apreciat că sesiunea — care s-a desfășurat într-o atmosferă de prietenie — contribuie la dezvoltarea, în continuare, a bunelor relații științifice și culturale cu toate țările.

Cu ocazia sesiunii, consacrată Centenarului Independenței de stat a României, în holul Academiei „Ștefan Gheorghiu” au fost deschise o expoziție de carte și una documentară consacrate evenimentului istoric aniversat.

70 de ani de la marea răscoală a țărănilor din 1907 —Sesiune științifică—

Între 31 martie și 1 aprilie a.c. a avut loc în București sesiunea științifică cu tema *Lupta de veacuri a țărănimii pentru libertate și dreptate socială, pentru progresul, unitatea națională și neîndrăzneala părții noastre, participarea activă, alături de clasa muncitoare, la victoria revoluției și construcției sociale în România*, organizată de Academia de Științe Sociale și Politice, Academia de Științe Agricole și Silvice, Uniunea națională a cooperativelor agricole de producție și Institutul de studii istorice și social-politice.

Prin tematica abordată, prin participarea unui însemnat număr de reprezentanți ai satelor noastre de unde s-au aprins în trecut flăcările acțiunilor revoluționare ale țărănimii, prin bogatul program de comunicări prezentate, recenta manifestare a depășit cadrul unei sesiuni științifice, constituindu-se într-un vibrant omagiu adus celor ce, în cursul veacurilor, au constituit, prin putere, rezistență și eroism, factorul esențial al permanenței și progresului poporului nostru pe aceste meleaguri, creatori și păstrători ai bogățiilor spirituale ale neamului.

Lucrările sesiunii au debutat sub înalta egidă a conducerii superioare de partid și de stat, prin salutul și urările de succes transmise din partea secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Comunicarea centrală, al cărei titlu I-a constituie însăși tematica sesiunii (se publică integral în acest număr al revistei) a fost susținută de tovarășul Ilie Verdet, membru al Comitetului politic executiv, Secretar al C.C. al P.C.R.

De la tribuna sesiunii țărani din sate ale căror nume au devenit adevărate simboluri ale luptei celor asupriți, președinți de cooperative agricole de producție, primari, activiști de partid și de stat, cercetători ai istoriei patriei au înfățișat principalele momente ale luptei țărănimii reliefind faptul că în îndelungată perioadă a evului mediu puține au fost țările în care masele țărănimii să fi desfă-

surat lupte sociale pline de atită intensitate și dramatism ca pe teritoriul patriei noastre.

Astfel, semnificației celei dintâi mari răscoale, acad. Ștefan Pascu și prof. dr. Camil Mureșan i-au dedicat comunicarea *Bobilna — pagină glorioasă în lupta țărănimii împotriva stăpiniștilor feudale, pentru dreptate și o viață mai bună*.

Asuprării crescindă în tot cursul evului mediu țărănilor i-au răspuns cu noi și tot mai puternice ridicări la luptă; aşa a fost în anul 1514, anul războiului țărănesc, eveniment evocat în comunicarea *Războiul țărănesc condus de Gheorghe Doja — moment important în afirmarea țărănimii ca forță socială fundamentală a epocii medievale românești* (autor Floare Duțescu, șeful Secției de propagandă a Comitetului județean Arad al P.C.R.). Cât de edificator și, în același timp, emoționant au sunat peste veacuri cuvintele prin care Doja înfățișa nemiloasa exploatare a celor pe care-i chema la luptă! : „tot ce rodește pământul muncit prin truda și sudarea feței noastre, tot ce arăți și semănați, devine bunul nobililor. Pentru ei luerați pământul, pentru ei săditi viile, pentru ei creșteți vite iar vouă vă rămlne doar suferința, foamea și robia...”.

Un alt moment, ampliu evocat în cadrul sesiunii, a fost răscoala țărănilor transilvăneni din anul 1784. O deosebită de interesantă și documentată comunicare cu tema *Locul și rolul răscoalei conduse de Horia, Cloșca și Crișan în istoria luptelor revoluționare ale țărănimii* a prezentat Ilie Rădulescu, prim secretar al Comitetului județean Hunedoara al P.C.R. Este revelator în acest sens citatul dintr-un manuscris german, contemporan răscoalei: „În general țărani supuși sau iobagi transilvănean e, în ce privește starea lui, cel mai nenorocit țărân ce se poate afla oriunde pe lume... Un adevărat sclav al domnului său... Împovărarea și apăsarea supuse din partea domnilor lor sunt nesfirsite și excesele săvârsite contra lor de necrezut”. De aceea în programul răscoalei se cerea ca „nobilimea să nu mai fie” iar pământurile să fie împărtășite țărănilor. Întreaga desfășurare a răscoalei demonstrează convingător

rolul determinant al maselor de la sate și orașe în confruntarea socială cu asupratorii.

Lucările sesiunii au evocat contribuția țărănimii la lupta pentru eliberarea socială, unitate și independență națională în epoca modernă și contemporană, reliefindu-se ideea că n-a existat moment mai important în izbînda acestor măreție idealuri ale poporului nostru care să nu fi fost direct influențat de participarea energetică și generoasă a țărănimii.

Astfel, prof. dr. Gheorghe Platon, în comunicarea *Problema țărănească în programul revoluției române de la 1848*, a arătat că aceasta a fost problema fundamentală a revoluției de la jumătatea secolului trecut, iar țărăneimea a reprezentat „forța principală, a intruchipat poporul însuși luptând cu abnegație pentru apărarea și impunerea cuceririlor revoluționare”. În Bucureștiul cuprins de insurecție, țărani din comunele invecinate au apărât, împreună cu orașenii, guvernul provizoriu, iar în Transilvania cele două adunări de la Blaj au demonstrat nu numai forța covîrșitoare a țărănimii române, dar și hotărirea acesteia de a trăi în libertate și unitate, voința de a se „uni cu țara”, de a forma un stat național român.

Evocarea desfășurării, importanței și semnificațiilor marilor răscoale țărănești de la sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului XX a făcut obiectul comunicărilor: *Răscoalele de la sfîrșitul veacului al XIX-lea — proleg al marii răscoale de la 1907* (Marian Argint, secretar al Comitetului județean Ilfov al P.C.R.); *Cauzele economico-sociale ale marii ridicări la luptă a țărănimii în 1907* (prof. dr. Damian Hurezeanu); *Aşa a izbucnit flacăra răscoalei* (Dumitru Simionescu, invățător, com. Flămînzi) și.a. Astfel s-a reliefat faptul că după o perioadă relativ indelungată de evoluție capitalistică a țării și de transformare a structurilor sale socio-economice și institutionale, în plină epocă modernă se produce o nouă și puternică activitate a luptei de clasă la sate. Desfășurată în condițiile în care în viața social-politică se afirmă tot mai puternic clasa muncitoare răscoala din 1888, mișcările din anul 1894, amplele frântări din 1898—1899, legate de activitatea cluburilor sociale la sate, agitațiile și revoltele din anul 1904 se intregesc și se amplifică prin uriașa izbucnire din 1907, reprezentând momentul de culme al grupului de mișcări de la hotarul dintre cele două secole. Intensitatea deosebită a răscoalelor se explică prin extrema agravare a situației țărănilor în condițiile în care în agricultura românească s-au menținut raporturi semifeudale de producție și exploatare. La acestea s-a adăugat interesul arendășiei, însemnat factor de accentuare a exploatarii la sate. Marea răscoală a țărănilor din 1907 a însemnat „o încercare eroică a țărănimii de a rezolva

în folosul ei criza de structură a sistemului agrar; interesele materiale ale țărănimii corespundeau în același timp cerințelor adaptării agriculturii la condițiile dezvoltării sociale. Această imprejurare este, de altfel, esențială pentru înțelegerea caracterului profund progresist și a însemnatății istorice a răscoalei”.

Un aspect deosebit, remarcat în comunicările mai multor vorbitori, l-a constituit sublinierea faptului că în momente importante ale mișcării revoluționare din trecut ca și în prezentul socialist, alături de țărani români s-au aflat și se află țărani maghiari, germani și de alte naționalități înfrântăți în muncă și luptă comună — avem în vedere referatele: *Lupta înfrântă și țărani români, maghiari și sași în mare răscoală de la Bobâlna* (Ion Radu, primarul comunei Bobâlna), *Din luptă seculară a țărănilor români și secui pentru libertate și dreptate socială; izbinzi ale socialismului la Acătari* (Simo Iosif, primarul comunei Acătari-Mureș), *Lută — moment al înfrântării revoluționarilor români și maghiari de la 1848* (Adalbert Pálhegyi, vicepreședintele Consiliului popular comună Mugeni, Harghita), *Sub conducerea partidului, români și maghiari am pornit uniți pe calea agriculturii sociale* (Plugor Toma, președintele C.A.P. Chiciș, Covasna) și.a.

De asemenea, în cadrul sesiunii au fost evocate tradițiile solidarității muncitorilor cu lupta dreptă a țărănimii, preluarea și ridicarea pe trepte tot mai înalte de către P.C.R., încă de la înființarea sa, a acestor tradiții, deschizând perspectiva eliberării sociale a țărănimii în alianță și sub conducerea clasei muncitoare. În comunicarea intitulată *Comunismul în fruntea luptei pentru înfăptuirea reformei agrare*, Ion Popescu-Puțuri, directorul Institutului de studii istorice și social-politice a arătat că deosebitul interes manifestat de mișcarea muncitoarească din țara noastră față de frântări sociale ale țărănimii „se explică prin faptul că proletariatul român abia se desprinse de o generație sau două din tulipa multimilenară a țărănimii, el având și păstrind strinse legături cu satul, văzind și intuind cel mai bine nevoile țărănilui”.

Înfăptuirea reformei agrare pe cale revoluționară, în primăvara anului 1945, a avut o mare importanță economică, politică și socială. În focul acestei lupte s-a consolidat alianța dintre clasa muncitoare și țărăneimea muncitoare. Țărani ajutați de muncitori, au răspuns cu eroism chemării partidului de-a se trece la împărțirea pământurilor. „Mare mi-a fost bucuria — spune în sesiune Ioan Lăălăi, participant la primul congres al Fructului plugarilor — cind am luat cunoștință de această chemare. Ideea pentru care am luptat ani în sir începe să se înfăptuiască în realitate,

De aceea am participat direct la împărțirea pământului către cei săraci, ca președinte al comitetului de țărani însărcinat cu înfăptuirea reformei agrare în comuna Băcia".

Programul sesiunii a fost imbogățit prin luările de cuvînt ale reprezentanților oamenilor de cultură și artă — acad. Șerban Cioculescu, scriitorii Marin Preda și Dumitru Almas, pictorul Virgil Almășanu și compozitorul Tiberiu Olah — care au ilustrat, cu semnificative exemple, reflectarea în opera literar-artistică progresistă din țara noastră a marilor momente ale luptei celor „asupriți și obidiți” pentru o viață mai bună, dragostea lor pentru glia străbună, voința necurmată de a rindui țara după gindul de libertate al celor mulți.

Un larg spațiu a fost acordat, în desfășurarea lucrărilor sesiunii, prezentării rezultatelor aplicării neabătute a politiciei de cooperativizare, de dezvoltare și modernizare a agriculturii noastre socialiste. Desprinzind din documentele vremii, din mărturisile unor vorbitori, condiția țăranielui de la 1907 și alăturând-o celei din 1977 cei prezenti în sesiune au avut sentimentul unui adevarat salt peste veacuri. Comunicările: *Cooperativizarea — opera fundamentală a transformării revoluționare a satului românesc* (Vasile Vilcu, președintele Comisiei de revizie a C.C. al P.C.R.), *Bărdjanul terti și azi* (Vasile Marin, prim secretar al Comitetului județean Ialomița al P.C.R.), *Așa a inceput viața nouă, socialistă în comuna noastră* (Vasile Bărbulescu, președintele C.A.P. din comuna Scornicești—Olt), *Județul Argeș — trecut, prezent și viitor* (Ion Iacomi, secretar al Comitetului județean Argeș al P.C.R.), *Realizări și perspective de sistematizare și urbanizare a satului nostru* (Nicolae Miu, primarul comunei Grivița, Ialomița) au înfățișat istoricele transformări intervenite în agricultura românească în viața satului. Între țăraniel de odinioară care slujea pe moșia boierului și țăraniel de astăzi, liber, stăpin deplin al roadelor muncii sale aproape că nu există termen de comparație. „Un țărănește în sensul nou al cuvîntului trebuie să aibă și are

din ce în ce mai mult, cunoștințe de agricultură, de economie politică și de politică economică, să știe să conducă tractorul, să regleze semănătoarea, să știe când și cum să aplice îngrășămintele chimice, să aibă cunoștințe de organizare și conducere căci trebuie să participe efectiv la organizarea și conducerea muncii în cooperativă, la conduerea comunei”.

Situată prezentată apare justificată cu mindrie de Marin Ciucă, primarul orașului Băilești: „În cele două întreprinderi industriale republicane lucrează în prezent 2000 de muncitori, tehnicieni și ingineri care produc celulele electrice prefabricate atât pentru nevoile interne cât și externe, precum și piese turnate necesare industriei electrotehnice”, satul sărac de altădată devenind azi un oraș agroindustrial cu mari realizări și luminoase perspective.

Cei prezenti, ca de altfel întreaga țărănimie și întregul nostru popor — s-a afirmat în cadrul sesiunii — au constițința faptului că cel mai de preț omagiu pe care îl pot aduce înaintașilor, sacrificiului lor pentru dreptul de a fi liberi și demni, pentru viață nouă de azi, este muneca nobilă plină de abnegație pentru înfăptuirea telurilor propuse, a obiectivelor izvorite din documentele partidului și statului nostru socialist. În acest sens, Angelo Miculescu, ministrul agriculturii și industriei alimentare a prezentat comunicarea *Sarcinile agriculturii din România în cincinalul 1976—1980*, iar Nicolae Giosan, președintele Academiei de științe agricole și silvice, *Contribuția cercetării științifice la dezvoltarea multilaterală și intensivă a agriculturii*, conchizindu-se că cincinalul 1976—1980 va constitui, pentru agricultura socialistă din țara noastră, o etapă importantă, caracterizată prin modernizarea și intensificarea proceselor de producție, calea principală de sporire continuă a producției agricole vegetale și animale, de creștere a aportului agriculturii la progresul general al economiei țării noastre.

Constantin Paraschiv

Securitatea și cooperarea în Europa: Lucrările Forumului Italo-maghiar — 1976

La Budapesta au avut loc între 26—29 noiembrie 1976 lucrările celui de-al doilea simpozion al Forumului italo-maghiar, reunirea desfășurată sub auspiciile Comitetului național maghiar pentru securitate și coope-

rare și ale Forumului italian pentru securitate și cooperare în Europa și Mediterana. La reunirea budapesteană a acestei organizații au fost invitați istorici, cercetători, specialiști în relațiile internaționale, reprezentanți ai unor

organizații obștești atât din țări socialiste europene, cât și din unele state vest-europene.

Din partea țării noastre au luat parte prof. Silviu Burcan și Călină Nicolae de la Inst. de științe politice și studiere a problemelor naționale. Au participat, de asemenea, și unii reprezentanți ai unor organizații internaționale neguvernamentale.

Scopul acestei reuniuni a fost de a servi drept cadrul propice pentru efectuarea unui larg schimb neoficial de opinii privind unele aspecte ale procesului edificării securității în Europa: 1. stadiul actual al securității și cooperării europene; 2. noi posibilități de cooperare economică și tehnico-științifică; 3. necesitatea intensificării cooperării în domeniile științei și culturii; 4. perspectivele securității și cooperării pe continentul european.

În cadrul discuțiilor și al schimbului de vederi, participanții au lărgit sfera prefigurată de agenda inițială a întâlnirii, efectuând practic o analiză judicioasă și detaliată a tuturor componentelor conceptului de securitate, a procesualității și deci a continuității sale.

S-a apreciat în mod unanim importanța deosebită a Actului final, care oferă nu numai cadrul adecvat pentru intensificarea relațiilor bilaterale între toate statele semnătare ale acestui document, dar permite abordarea frontală, într-un cadrul multilateral, a marilor probleme cu care se confruntă popoarele și țările europene. Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa a exercitat unele influențe pozitive asupra atmosferei generale în care evoluează relațiile intra-europene.

Pornind de la conceptul complementarității componentelor politică, economică și militară ale securității pe continentul european, participanții au subliniat în intervențiile lor, desigur nuanțat diferit, realizările inegale în cele trei domenii, întîrzierile ce se manifestă în transpunerea în practică a prevederilor documentului de la Helsinki.

În ceea ce privește componenta politică, pe plan bilateral s-au înregistrat unele înfăpturi, în special în domeniul normalizării relațiilor între unele state.

Relațiile economice intraeuropene au înregistrat, în perioada ce s-a scurs după Helsinki, unele rezultate considerate pozitive, vizibile în special în creșterea volumului schimburilor de mărfuri, în impulsul pe care l-a primit cooperarea în producție. În același timp, s-a apreciat unanim de către participanți că, din motive diferite, evoluția relațiilor economice intra-europene nu a înregistrat acel salt pe care-l prevede Actul final. Unui din factorii care comportă efecte negative asupra relațiilor comerciale și a cooperării economice este menținerea unor restricții și discriminări artificiale, reziduuri ale politicii de forță și dictat din perioada războiului rece. Existența unor

asemenea obstacole alimentează nelincrederea între state, repercutându-se negativ asupra componentei politice a securității europene. Unii participanți au fost de părere că existența unui cadrul permanent de negocieri multilaterale a problemelor general-europene ar putea contribui și la depășirea unor stări de lucruri anacronice în domeniul schimburilor comerciale și al cooperării economice intra-europene. S-a menționat că o importanță deosebită prezintă abordarea multilaterală a unor probleme general-europene, care concentrează atenția sau preocupă statele europene (resursele energetice, materile prime, mediul ambient, transporturile și comunicațiile).

Componența militară a securității europene a reținut în mod deosebit atenția participanților la dezbatările Forumului italo-maghiar. Împărțând pe larg concepția că destinderea politică trebuie însotită de o reală destindere militară (deși persistă încă apreciabile diferențe în ceea ce privește sensurile celor două noțiuni). O analiză a rezultatelor obținute în domeniul celor trei componente ale securității europene sau, mai exact, redarea sa grafică — așa cum au fost dezbatute și apreciate de către participanți — ar avea forma unei piramide, având ca bază înfăptuirile pe plan politic, virful piramidei reprezentând rezultatele — sau, mai precis, inexistența lor — în domeniul destinderii militare.

În poftida unor aprecieri diferite privind cauzele și motivele reale ale impasului pe care-l traversează negocierile de dezarmare și de dezangajare militară, participanții au subliniat necesitatea stringentă de a se ajunge la înfăpturi palpabile, radicale, de anvergură, în acest domeniu deosebit de important, pe trai continuarea procesului ascendent al edificării securității pe continent.

În general, procesul securității europene traversează o perioadă cind, pentru progresul său continuu, este necesară efectuarea unui salt calitativ, în toate componentele securității europene și, în special, pe planul dezarmării și dezangajării militare în Europa. Majoritatea participanților au conchis că paralel cu eforturile multilaterale pentru lichidarea bazei materiale a insecurității statelor și popoarelor, respectiv a cursei înarmărilor și în primul rînd a celei nucleare, se cer a fi întreprinse eforturi susținute pentru eliberarea de noi măsuri capabile să promoveze încrederea și stabilitatea, astfel încît, prin consens general, să se convină asupra unor noi acțiuni concrete menite să asaneze atmosfera în anumite aspecte ale securității și dezarmării.

Acuzațiile reciproce, încercările de a separa unele componente ale securității, în special cea militară, pentru a le cantona în anumite foruri restrinse de negociere, intențiile de a plasa un accent exclusiv numai asupra

unei componente sau de a obține avantaje unilaterale prin neglijarea uneia sau alteia dintre mariile probleme pe care le presupune securitatea europeană — reprezentă o abordare depășită. Avind în vedere caracterul deosebit de sensibil pe care componenta militară a securității o comportă în percepția statelor și popoarelor, lucrările au relevat importanța voinței politice a statelor, a factorilor responsabili, de a conveni asupra unor documente și acțiuni hotărîte în acest domeniu. Această stare de lucruri amplifică și face deosebit de actual rolul opiniei publice, al tuturor forțelor democratice, al popoarelor de a influența definitoriu factorii de decizie în direcția convenirii unor asemenea măsuri care să asaneze relațiile interstatale de influențele politice de pe poziții de forță, de dictat.

Pornind tocmai de la importanța deosebită pe care o prezintă intensificarea procesului edificării securității și cooperării în Europa, participanții au procedat la un aprofundat schimb de vederi privind apropiata reunirea de la Belgrad a reprezentanților țărilor participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa.

Și în această cehiune s-au conturat, în general, mai multe tendințe. Astfel, unii participanți au fost de părere că, la Belgrad, se va proceda la un bilanț general al rezultatelor înfăptuite pe plan bilateral, negocierându-se unele acțiuni și măsuri care nu trebuie să depășească litera și spiritul Actului final.

Cițiva dintre participanți, invocînd incertitudinile pe care le-ar genera venirea la putere

a unor noi conducători atât în state europene, cât și extraeuropene, precum și nivelul scăzut, în concepția lor, de participare la reunirea de la Belgrad — toate acestea ar fi factori care ar diminua prerogativele acestei întîlniri, eventualele măsuri convenite fiind minore în esență lor.

În posida acestor păreri — am putea spune singulare și izolate — majoritatea participanților au considerat că reunirea de la Belgrad va marca momentul intrării în funcțiune a mecanismului de continuitate a procesului securității europene. Cadrul multilateral al reunirii oferă toate condițiile pentru a se angaja negocieri substantiale privind adoptarea unor noi măsuri pentru transpunerea integrală a prevederilor Actului final privind componente securității și cooperării europene, luate ca o entitate inseparabilă, unitară. În direcția amplificării și adincirii procesului de făurire a securității și dezvoltării cooperării pe continentul european.

Dezbaterile prilejuite de Forumul italo-maghiar, dublate de ambianța deosebită creată de gazdele budapestane, au permis o cunoaștere mai exactă a punctelor de vedere ale unor reprezentanți ai opiniei publice din țări europene, privind procesul edificării securității și cooperării europene, schimburile de vederi conducind la o mai bună cunoaștere a pozițiilor reciproce.

Nicolae Călină

Reuniune internațională de lucru pe tema: Experiența cercetării proceselor dezvoltării sociale. Varșovia, 1977

În zilele de 23—25 martie a.c. s-a desfășurat la Varșovia a doua ședință a grupului de lucru la care a avut loc un schimb de informații asupra activității desfășurate în vederea elaborării lucrării *istoria sociologiei marxist-leniniste în țările socialiste, după cel de-al doilea război mondial*.

La ședință au luat parte reprezentanți ai Academiei de științe din R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacia, R. D. Germania, R. P. Polonă, R. S. România, R. P. Ungaria și U.R.S.S. La lucrări a fost prezent și acad.

Jan Szczepanski, vicepreședinte al Academiei poloneze de științe.

Lucrările s-au desfășurat pe baza unui program care a cuprins în principal, prezentarea de informări din partea fiecărei delegații asupra cercetărilor efectuate, structurii și principalelor teze ale lucrărilor consacrate istoriei sociologiei contemporane din țările participante la grupa de lucru.

În cadrul ședinței au fost discutate și o serie de probleme teoretice privind dezvoltarea sociologiei contemporane, caracterul,

structura și obiectivele generale ale monografiei proiectate, precum și unele probleme organizatorice legate de pregătirea editării lucrării.

Delegația română, alcătuită din prof. dr. Ion Iordăchel — șeful Catedrei de sociologie a Academiei „Ștefan Gheorghiu” și conf. univ. Ștefan Costea, secretar științific la Secția de sociologie a Academiei de Științe Sociale și Politice a prezentat o informare asupra activității de cercetare consacrată dezvoltării sociologiei românești în perioada postbelică, precum și asupra conținutului și structurii generale a lucrării. De asemenea, membrii delegației au participat activ atât la dezbatările cu caracter teoretic, cît și la cele privind unele probleme organizatorice. În acest context, ei au arătat că au în vedere elaborarea unei lucrări de pe pozițiile concepției materialist-dialectice și istorice despre lume, ale documentelor programatice ale Partidului Comunist Român care să contribuie la evidențierea procesului dezvoltării sociologiei ca știință socială, în strînsă legătură cu opera de construire a societății sociale multilateral dezvoltate în patria noastră.

Sub raport organizatoric delegația noastră a susținut ca fiecare colectiv de autori, din țările participante la monografia comună, să aibă deplina responsabilitate a textului pe care îl redactează, iar lucrarea să apară într-un singur volum, care să nu depășească 600 de pagini de tipar. Aceste puncte de vedere au fost aprobată de către toți participanții.

A treia ședință de lucru a grupei va avea loc la Budapesta în luna iunie a.c. în cadrul căreia vor fi dezbatute, între altele:

- conținutul lucrărilor naționale privind istoria sociologiei postbelice;
- dimensiunea finală a lucrării monografice;

— definitivarea titlului cărții și condițiile concrete ale editării monografiei.

Delegația țării noastre a purtat discuții cu prof. Jan Szczepanski, vicepreședinte al Academiei poloneze de științe și cu prof. Vladislav Markievici, secretarul Secției I (științe sociale) a Academiei poloneze, în legătură cu dezvoltarea colaborării științifice între specialiștii din cele două țări.

Ștefan Costea

Democratizarea relațiilor internaționale

— Dezbateră —

Dezbaterea pe această temă organizată de Secția de științe politice a Academiei de Științe Sociale și Politice și-a propus o abordare multidisciplinară a tendințelor actuale și de perspectivă ale dezvoltării relațiilor internaționale, examinând, în acest context, dinamica procesului global de democratizare a relațiilor dintre state. Dezbaterea, la care au participat cercetători, cadre didactice, activiști din aparatul de partid și de stat, lucrători din Ministerul Afacerilor Externe a fost condusă de prof. dr. docent Valter Roman, președintele Secției de științe politice a Academiei.

În comunicarea sa prof. Silviu Brucan a arătat, între altele, că sistemul internațional contemporan reprezintă sistemul cel mai descentralizat din istoria relațiilor internaționale, caracterizându-se printr-o deplasare în structura puterii de la componentele militare către elemente economice și social-politice.

Potrivit vorbitorului, în sistemul global nu s-au produs schimbări prin revoluții sociale în statele de la periferia sau din zona mediană

a sistemului — acestea neavind o importanță decisivă pentru transformarea sa — că o asemenea schimbare cere revoluții sociale în însăși centrul sistemului (în așa zisă „lume a intății”).

Democratizarea relațiilor internaționale — a subliniat, în continuare autorul lucrării — nu poate fi concepută decât ca o descentralizare a puterii în viața internațională, avind la bază modificările recente intervenite în acest domeniu (numărul mare al statelor membre O.N.U., politica țărilor mici și mijlocii, „lumea a treia”, mișcarea nealiniată), mutații în raporturile dintre state care fac să nu mai fie valabile ca elemente de referință vechile modele „geometrice” de „administrare” a puterii (hegemonismul, bipolarismul, pentapolismul).

Se pune întrebarea dacă în condițiile actuale, în care ponderea exercitării puterii a crescut și la fel ponderea potențialului economic și tehnologic, forța este eliminată din relațiile internaționale. Răspunsul pe care îl dă profesorul S. Brucan este negativ, argu-

mentele invocate fiind acelea că mijloacele economice sunt „eficiente”, la ora actuală, doar dacă au acoperire în forță militară. În sprijinul acestei idei citează faptul că marile puteri care nu dispun de un potențial economic remarcabil utilizează, în continuare, forță militară ca element de presiune, „tradiția” cheltuielilor militare (care se conturează ca un fetis), cit și cursa, bazată pe modelul acțiune-reacțiune, a înarmării nucleare.

Un ultim aspect analizat în comunicare a fost legat de caracteristicile puterii sistemică (tip OPEC). Astfel, s-a arătat că acest tip de putere are un caracter vremelnic (statele fiind „vulnerabile” din acest punct de vedere datorită conjuncturii internaționale). S-a mai arătat că puterea sistemică are o rază de acțiune mai mică, având eficiență doar în interiorul sistemului și putând să fie definită doar în termeni relaționali (datorită dinamicii economiilor naționale).

Prof. dr. Dumitru Mazilu s-a referit în comunicarea sa la structura O.N.U. în perspectiva democratizării relațiilor internaționale. Problemele analizate au fost legate de modul de reprezentare a statelor în organizația mondială, de realizarea în practică a rolului O.N.U. și de contribuția României în acest domeniu. S-a subliniat faptul că trebuie continuante eforturile pentru dezvoltarea și adoptarea normelor dreptului internațional în perspectiva democratizării relațiilor dintre state, că este necesară realizarea deplină a principiilor universalității și a egalității statelor, îmbunătățirea structurii proprii a O.N.U. și a mecanismelor sale, cit și creșterea eficienței acestora. În acest sens, s-a învederat între altele, cerința eliminării unor prevederi depășite ale Cartei O.N.U., creșterii accentului pus pe problemele economice, necesitatea frinării tendințelor de proliferare a organismelor internaționale care duc la creșterea eforturilor financiare ale statelor.

Prof. dr. docent Edwin Glaser a tratat problema rolului dreptului internațional al dezvoltării în contextul noii ordini internaționale. El a arătat că nouă drept internațional prin diferite modalități care să sint proprii constituie, în același timp un efect și un factor al democratizării relațiilor internaționale. Astfel, multe din vechile instituții de drept internațional au căpătat un conținut nou (de exemplu suveranitatea și independența – prin recunoașterea suveranității permanente asupra resurselor naturale, încurajarea cooperării internaționale; recunoașterea mișcărilor de eliberare națională; principiul egalității sta-

telor cu corectivul economic al preferințelor tarifare nereciproc etc.) apărind în același timp și unele principii noi ca urmare a profundelor mutații petrecute în viața internațională (între acestea – dreptul statelor de a participa la viața internațională, principiul rotației, consensul, conceptul de patrimoniu comun al omenirii, accesul liber al statelor la cuceririle revoluției științifice și tehnice contemporane, accesul la informație, principiul dezarmării, principiul de a nu agrava o situație conflictuală etc.).

Dr. Victor Duculescu, a analizat în comunicarea sa evoluția conceptului de egalitate a statelor. În legătură cu fundamentalul acestui concept, autorul a relevat semnificația apariției dreptului la autodeterminare al popoarelor, în urma Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și a conturării, în ultimul timp în viața internațională, a principiului egalității și echității, element care evidențiază preocuparea dreptului internațional nu numai pentru situațiile de drept, dar și pentru situațiile de fapt legate de transpunerea în viață a prevederilor inscrise în documentele internaționale. Referitor la conținutul acestui concept, în comunicare se arată necesitatea de a adăuga la acceptiunile tradiționale ale conceptului de egalitate a statelor și cerința garantării posibilității de a participa la procesul decizional. Modalitățile de însăptuire practică presupun trecerea de la egalitatea în protocol (faza incipientă în evoluția conceptului) la egalitatea politică și, din ce în ce mai stringent, participarea tuturor statelor la rezolvarea problemelor de interes comun, în perspectiva unei noi ordini economice și politice internaționale.

Tema comunicării *dr. Stefan Năstăsescu* a fost mecanismul decizional al Consiliului de Securitate și posibilitățile îmbunătățirii acestui mecanism, politica externă a României în acest domeniu. Autorul a prezentat sistemul potrivit căruia 15 state, de fapt numai 5 iau hotăriri în probleme majore, în numele celor 147 de membri ai organizației, relevând caracterul negativ al dreptului de veto al marilor puteri în procesul decizional al Consiliului, prin ceea ce îl este inherent: blocarea lăzării hotărârilor și crearea impasurilor politice. Din acest punct de vedere, sărăimpune, consideră autorul, unele măsuri de ordin cantitativ și calitativ în cadrul Consiliului și în afara să, pentru remedierea acestor neajunsuri. A relevat în acest context propunerile României ca unul sau doi membri n-permanenți să aibă și ei drept de veto, iar, în general, acest drept să fie folosit în interesul majorității

statelor, tot astfel, Adunarea Generală să se ocupe de toate problemele majore ale comunității statelor, lăudând hotărîri pe bază de consens, procedură care izvorăște din aplicarea principiilor dreptului internațional.

Dr. Dumitru Popescu a prezentat în cadrul dezbatерiei unele aspecte privind rezolvarea diferențelor internaționale pe cale pașnică, subliniind ampioarea acordurilor care au prevederile în acest domeniu, cît și creșterea rolului organizațiilor internaționale în aplanarea conflictelor dintre state.

Referindu-se la propunerea românească de creare a unor comisii, pe lingă Adunarea Generală O.N.U., cu funcții de mediare, bune oficii și conciliere, autoarea a arătat caracterul realist și fundamental al acestei propuneri, analizând unele chestiuni legate de competență, funcțiile și constituirea unei astfel de comisii.

Comunicarea prezentată de *Adrian Năstase* a avut ca temă reglementarea schimburilor comerciale internaționale în contextul democratizării relațiilor internaționale. Ea a evidențiat raporturile care există între noua ordine economică internațională, cooperarea economică internațională și comerțul dintre state. Totodată, a fost pusă în evidență relația dintre dreptul internațional public și dreptul comerțului internațional, rolul statului în comerțul contemporan și importanța precizării principiilor chemate să guverneze comerțul internațional în actuala fază de dezvoltare a comunității internaționale.

Olimpiu Craucicu, în comunicarea referitoare la democratizarea relațiilor internaționale în domeniul mării, a subliniat importanța participării tot mai mari a statelor la elaborarea de noi norme în acest domeniu, efortul constructiv al O.N.U. în legătură cu această problemă, ca și acțiunile altor organizații internaționale cu caracter specializat (de ex. I.M.C.O.). Autorul a mai arătat că, paralel cu efortul de a realiza o convenție unitară privind dreptul mării, document care ar dezvolta convențiile existente, se evidențiază și necesitatea elaborării unor alte instrumente juridice internaționale privind transportul maritim, protecția mediului marin împotriva

poluării, care, de asemenea, vor reprezenta puncte de referință pe linia democratizării relațiilor internaționale în acest domeniu.

Referindu-se în comunicarea sa la problema genocidului, *dr. Manea Manoliu* a prezentat unele aspecte recente ale acestei probleme, în special chestiunea genocidului cultural, cea a etnocidului, a ecocidului, evidențiind necesitatea incriminării și a acelor pregătitoare ale unor asemenea fapte, realizării unei cooperări eficiente a statelor în combaterea acestor infracțiuni internaționale, lăării unor măsuri economice și juridice interne eficace ca și a actualizării unor prevederi din documentele care reglementează această materie.

Ultima comunicare, cea prezentată de *Constantin Cuciuc*, a analizat importanța aportului construcțiilor teoretice, a teoriilor, la democratizarea relațiilor dintre state. Autorul comunicării s-a referit la rolul propagandistic al unora dintre acestea, pornind de la premisa că orice teorie este creată după modelul unei societăți.

În încheierea dezbatării a luat cuvântul *prof. dr. docent Valter Roman*, președintele Secției de științe politice a Academiei de Științe Sociale și Politice, care a arătat că discuțiile și comunicările prezentate au elucidat multe probleme teoretice ale democratizării relațiilor internaționale. Au fost analizate importanța forței militare – ca factor esențial al puterii în viața internațională, logica internă a curselor înarmărilor, problema raportului dintre suveranitate și universalitate, evidențiindu-se probleme și soluții globale.

Vorbitorul a arătat însă că este necesară și studierea, în continuare, a evoluției pe baze democratice, egalității, respectului reciproc, a relațiilor dintre țările socialiste, componentă importantă a procesului general de democratizare a relațiilor internaționale, subliniind că acest proces general este un proces istoric, evolutiv care trebuie să ne preocupe în permanență.

Adrian Năstase

Creșterea rolului O.N.U. și perfecționarea mecanismelor sale

— Dezbateră —

În ziua de 26 martie 1977, Secția de științe politice în colaborare cu Secția de științe juridice ale Academiei de Științe Sociale și Politice au organizat o dezbatere pe tema creșterii

rolului și importanței O.N.U. în viața internațională.

Propunindu-se elaborarea unor analize, mai mult sau mai puțin cuprinzătoare, asupra

principalelor probleme care caracterizează structura și funcționalitatea mecanismelor organizației internaționale, aspectele de eficiență sau ineficiență, tendințele, contradicțiile, perspectivele, căile de optimizare a activității sale, dezbaterea a numărăt printre referenți o serie de cadre didactice, cercetători și activiști din aparatul de stat.

A prezidat prof. dr. docent Valter Roman, președintele Secției de științe politice a A.S.S.P., care a luat cuvântul la deschiderea și încheierea lucrărilor dezbaterei.

Mentionăm, în cele ce urmează, principalele idei rezultate din comunicările și intervențiile participanților.

În referatul său O.N.U. și noile raporturi de forță pe plan mondial, prof. univ. Silviu Brucan a pornit de la ideea că O.N.U. ca instrument al păcii menit să prevină conflictele internaționale a reflectat, încă de la începuturile constituiri sale, structura puterii pe plan mondial. În acest sens, în ordine istorică, Liga Națiunilor își intemeia întreaga activitate pe influența exercitată de mariile puteri. Slăbiciunea ei, reflectată și în aceea că nu prevedea evitarea forței în conflictele internaționale, s-a dovedit ulterior odată cu declanșarea celei de-a doua conflagrații mondiale. În condițiile postbelice, constituirea O.N.U. ca organizație mai bine închegată și cu o carte mai bine elaborată a reușit să asigure tendințe democratice mai profunde dar cu menținerea unumitor mecanisme care consfințesc autoritatea marilor Puteri ce negociază uneori probleme de mare interes pentru toate statele, în afara cadrului organizației internaționale. Astăzi O.N.U. se află însă într-o fază de tranziție, adaptindu-se la noile raporturi de forță în care rolul statelor mici și mijlocii e mult sporit. Devenind tot mai ineficace – în posida unor fetișizări – ca mecanism de rezolvare a problemelor internaționale, O.N.U. se confruntă în prezent cu o problematică structurală, aflându-se în fața unei întrebări fundamentale la care nu s-a găsit încă răspuns: „Se va putea asigura oare, prin consimțământul tuturor statelor, un just raport între respectarea suveranității naționale și problemele de cooperare internațională?”

Nicolae Fotino s-a referit în comunicarea sa, *Argumente ale istoriei pentru întărirea rolului O.N.U. în viața internațională*, la problemele istorice ale securității colective, analizând în acest sens implicăriile politice și juridice ale tratatului de la Versailles, ale articolelor care prevedeau diferite tipuri de sancțiuni asupra statelor agresoare. Evidențind rolul jucat de mariile Puteri în cadrul fostei Ligii Națiunilor, autorul a subliniat totodată influența exercitată de acestea în elaborarea unor reglementări menite să evite conflictele armate. Cîndîndu-l pe Titulescu care considera că „pac-

tul făcea ca războiul să izbucnească mai greu dar nu-l evita”, vorbitorul a relevat pe larg cauzele pentru care tratatul de la Versailles a fost atacat de revizionisti și revansarzi. Ulterior, măsurile de securitate colectivă inițiate după război prin lucrările conferinței asupra dezarmării, prin definițiile date agresiunii și agresorului, ca și prin alte înțelegeri cu caracter internațional, au demonstrat necesitatea, de care trebuie să se țină seamă și astăzi, de a respecta neîntribile suveranitatea și integritatea teritorială a națiunilor ca principii fundamentale ale unei convițuirî pașnice pe plan mondial.

În comunicarea O.N.U. și problemele lumiștilor a treia, ambasadorul Ion Georgescu s-a ocupat de reglementările Cartei Națiunilor Unite cu privire la colonii și decolonizare, arătând că năcăieri în Cartă nu se fac referiri la asemenea termeni, substituindu-i însă prin așa-numitele „zone de tutelă”. Analizând capitolele XI, XII și XIII ale Cartei, reglementările juridice ale „Declarației privind teritoriile care nu se autogouvernează”, autorul a subliniat inconsistența juridică și politică a unei asemenea situații neconforme cu tendințele masivului proces de decolonizare din epoca contemporană. Pe de altă parte, în măsura în care strategia de ajutorare economică elaborată de O.N.U. în favoarea țărilor în curs de dezvoltare apare încă deficitară, se impun noi raporturi între statele detinătoare de materii prime care să facă efectivă, la masa tratativelor, conturarea unei noi ordini economice internaționale.

Efectuind o analiză complexă a valorii principiilor morale în relațiile multiple ce se desfășoară între state pe plan mondial, prof. univ. Marin Voiculescu, în cadrul comunicării sale, O.N.U. și etica internațională, a arătat că politica internațională nu poate fi considerată doar politică propriu-zisă, fiind în aceeași măsură economie, cultură și mai ales morală. În acest sens, cooperarea între state se relevă ca fiind principalul cuvînt de ordin al umanismului contemporan, constituind atât o acțiune de cooperare politică cât și una care implică mondomorală. Sustînd cu argumente teoretice această teză, autorul s-a referit apoi pe larg la documentele P.C.R. ca la un model de bază al elaborării unor principii de morală internațională justă și eficientă.

Prof. dr. doc. Edwin Glaser, în comunicarea, O.N.U. și codificarea dreptului internațional, a evaluat necesitatea codificării reglementărilor de drept internațional, subliniind că la fel de importantă ca și codificarea se vădesc a fi dezvoltarea și aplicarea în practică a acestor reglementări. Efectuind o incursiune istorică în cadrul diferitelor încercări de codificare a problemelor specifice ale dreptului internațional („dreptul mărilor”, „drepturile omului” etc.), vorbitorul a indicat ca singură

soluție pentru aceasta elaborarea unui nou drept internațional, respectiv al unui corp de principii politice și juridice ale unei noi ordini economice și politice internaționale la care țările în curs de dezvoltare să se asociază, nu în calitate de obiect, ca în trecut, ci de subiect activ cu drepturi egale cu cele ale tuturor țărilor. În măsura în care Carta O.N.U. prezintă încă o serie de insuficiențe în domeniul codificării, se impun noi reglementări democratice pentru ca toate țările, indiferent de mărimea sau puterea lor, să aibă acces la opera de codificare a dreptului internațional.

In comunicarea sa, *Dreptul de veto*, dr. Ștefan Năstăsescu a arătat că acest drept nu este prevăzut *expressis verbis* în Carta O.N.U., în care este menționată de fapt doar problema voturilor concordante. În problemele de fond ale Securității au o pondere hotăritoare opiniile marilor puteri, titularii dreptului de veto fiind de fapt principali membri ai fostei coaliții antihitleriste care beneficiază în același timp și de prerogative nucleare. Ca o construcție politico-juridică menită să asigure mecanismul decizional al Consiliului de Securitate, dreptul de veto are de fapt un conținut negativ, blocarea luării unei hotăriri ducând deseori la impas internațional. Dinamica vieții internaționale demonstrează însă necesitatea folosirii acestui drept doar în situații excepționale, fără nici un fel de privilegiu, pentru a face din el un instrument adecvat adoptării unor hotăriri în interesul tuturor popoarelor.

Abordind problemele actuale cu care se confruntă Comitetul special însărcinat cu perfectionarea Cartei O.N.U., prof. dr. D. Mazilu, a relevat în comunicarea, *Îmbunătățirea Cartei O.N.U., un imperativ al democratizării relațiilor internaționale*, aspecte privind pozițiile diferitelor state în domeniul îmbunătățirii Cartei, evidențiind atmosfera favorabilă acestei tendințe în condițiile de astăzi. Analizind poziția româniei, conturată în cadrul a trei puncte de vedere (dezvoltarea prevederilor Cartei, precizarea unor prevederi, adaptarea normelor și principiilor ei la realitatea contemporană), autorul a arătat că se impune tot mai mult realizarea principiului universalității, a egalității statelor ca și îmbunătățirea unor mecanisme de creștere a eficienței O.N.U. în două direcții principale: elaborarea calitativ mai ingrijită a rezoluțiilor și inițierea unei forme decizionale mai eficiente care să le facă aplicabile.

În comunicarea, *Tendințe noi în raporturile dintre Adunarea Generală și Consiliul de Securitate al O.N.U.*, dr. Victor Duculescu a evidențiat necesitatea unor clarificări în domeniul competențelor Adunării Generale și a Consiliului de Securitate, existând cizuri cînd delimitările sau dimpotrivă, transferurile de competență au impiedicat o reglementare riguroasă a raporturilor celor

două organe, cu implicații disfuncționale asupra mecanismelor lor decizionale. Din acest punct de vedere Adunarea Generală ca organ plenar trebuie să aibă rol principal. În continuare, autorul s-a referit pe larg la problemele de decizie din cadrul Consiliului de Securitate și al Adunării Generale, subliniind importanța unor recente luări de poziție ale Adunării Generale prin care aceasta a dezaprobat utilizarea dreptului de veto, în scopul blocării unor decizii care se bucură de sprijinul quasi-unanimității statelor membre (admiterea în O.N.U. a Republicii Socialiste Vietnam).

Analizind punctul 7 al articolului 2 al Cartei O.N.U. cu privire la obligația Națiunilor Unite de a nu interveni în chestiuni care aparțin esențial competenței interne a unui stat, dr. Mariana Drăghici a subliniat principalele *Aspecte ale aplicării principiului neamestecului în activitatea O.N.U.*, evaluind, din acest punct de vedere, indicațiile principalelor documente internaționale care au dezvoltat acest principiu și perspectivele sale, ca unul din principiile de bază ale colaborării între state, în perspectiva edificării unei noi ordini economice și politice mondiale.

Dr. Ion Manea Manoliu în comunicarea *Îmbunătățirea Convenției O.N.U. privind genocidul*, a plecat de la considerarea problemei genocidului ca intia mare problemă juridică internațională și a evaluat rolul Convenției asupra acestuia în condițiile erei nucleare. Punind, de asemenea, în discuție „etnocidul” și „ecocidul” ca forme specifice, contemporane, ale agresiunii asupra omenirii, autorul a evidențiat necesitatea cooperării între state pentru a evita atât cauzele declanșării cit și efectele lor vizibile, prin foame, paupei, alte aspecte dezolante ale țărilor slab-dezvoltate ca și prin dezechilibrele ecologice la scară planetară.

Dr. doc. Al. Bolintineanu a analizat raporturile dintre O.N.U. și drepturile omului, considerind problema drepturilor omului ca unul dintre principalele obiective ale cooperării internaționale. Această problemă — a arătat vorbitorul — avind un caracter universal presupune, pentru reglementarea ei, elaborarea unei noi ordini economice și politice internaționale. În pofta adoptării unor convenții (contra discriminării, pentru apărarea drepturilor femeii etc.), au existat și mai există încă în prezent situații de violare a acestor drepturi. De aceea, o problemă de bază cu care se confruntă astăzi O.N.U. constă în elaborarea unei soluții juridice pentru a da posibilitatea găsirii unui echilibru între suveranitate și cooperare, astfel ca problema acțiunii umanitare a O.N.U. în domeniul drepturilor omului să fie compatibilă cu cerința imperativă de respectare a suveranității statelor.

Ocupindu-se de *Soluționarea pașnică a diferențelor dintre state și rolul Curții Interna-*

fionale de Justiție, Adrian Năstase, cercetător la Institutul de cercetări juridice, a abordat problema reglementării pașnicice a conflictelor, oprindu-se pe larg asupra Declarației din 1970 cu privire la principiile dreptului internațional. Arătând că organul judiciar principal al O.N.U., Curtea Internațională de Justiție trebuie să aibă o funcție interstaatală și nu suprastatală, autorul a subliniat principalele raporturi dintre Curte și O.N.U., analizând diferitele aspecte ale structurii, procedurii și lucrărilor Curții care trebuie să se desfășoare în conformitate cu dreptul și consensul internațional.

La dezbatere au mai luat cuvintul, Emil Gluvacov care a analizat unele *Aspecte ale îmbunătățirii statutului juridic al funcționarilor O.N.U.*, ambasador Mircea Bălănescu care s-a referit la unele probleme actuale generate de rolul și competența O.N.U. și ale altor organizații internaționale în diferite probleme economice, sociale și de interes umanitar, Valentin Urum, cercetător științific la Institutul de științe politice și de studiere a problemei națio-

nale, care a evidențiat principalele căi de creștere a rolului O.N.U. În etapa actuală și contribuția noilor state independente în acest domeniu.

În încheierea lucrărilor a luat cuvintul prof. dr. doc. Valter Roman, care a subliniat semnificația și caracterul inedit al dezbatерii apreciind că tematica ei se încadrează în categoria care ar putea fi numită „probleme globale ale omenirii”. O.N.U. trebuind să joace în viitor un rol și mai eficient în rezolvarea lor, activitatea ei trebuie să se corelezze, din acest punct de vedere, cu tendințele progresiste pe plan mondial.

Așociindu-ne aprecierilor făcute, înălțului nivel teoretic și valorii tematice a comunicărilor, subliniem importanța unei asemenea dezbateri menită să afirme și să continue în mod sistematic contribuția cercetătorilor români în domeniul unor probleme actuale de politică internațională.

M. Rădulescu

Tineretul—factor activ în realizarea cincinalului revoluției tehnico-științifice (Sesiune de comunicări)

În zilele de 15, 16, 17 aprilie a.c., s-au desfășurat la Craiova, lucrările sesiunii științifice *Tineretul factor activ în realizarea cincinalului revoluției tehnico-științifice*, organizată de către Comitetul U.T.C. — „Electroputere” și Laboratorul de ergonomie al Centralei industriale de mașini și aparataj electric—Craiova (C.I.M.A.E.C.).

Sesiunea, organizată în cadrul Clubului Întreprinderii „Electroputere” Craiova, s-a inserat în seria manifestărilor științifice, consacrate festivalului național „Cintarea României”.

Lucrările sesiunii au reunit cercetători din cadrul Centrului de științe sociale—Tg. Mureș, cadre didactice și studenți de la Universitatea din Craiova, ingineri, sociologi, economisti, psihologi, medici din unități economice și sociale ale municipiilor București, Brașov, Ploiești, Cluj, Pitești, Timișoara, Craiova și Deva.

Sesiunea a fost deschisă de către secretarul comitetului de partid „Electroputere” — economist Diaconu Ion, care în cuvintul său

a remarcat contribuția pe care o aduce tinerii din întreprindere la realizarea importanțelor obiective ce stau în fața acestei mari unități economice din municipiul Craiova.

În cuvintul său, Coandă Nicolae secretar al Comitetului județean Dolj — U.T.C., a subliniat problematica majoră ce revine tineretului doljan în cadrul actualului cincinal, relevând cu pregnanță principalele aspecte ce revin organelor și organizațiilor de tineret pentru creșterea și valorificarea concretă a potențialului creator al tinerei generații.

Tinind cont de obiectivele primordiale ce stau în fața colectivelor de lucrători din cadrul întreprinderilor C.I.M.A.E.—Craiova, directorul general adj. ing. Stamate Sergiu a arătat că asemenea manifestări științifice ale tineretului constituie un potrivit cadru organizatoric pentru valorificarea resurselor de creație ale tineretului, pentru a-i spori spiritul de responsabilitate față de problemele cu care se confruntă unitățile economice și sociale în care și desfășoară activitatea profesională.

În cadrul lucrărilor sesiunii au fost prezentate și dezbatute 52 de comunicări științifice și referate, legate de procesele reale ale valorificării creațoare a diverselor preocupări profesionale și extraprofesionale ale tinerilor, modul în care factorii responsabili din unitățile economice sprijină în mod efectiv realizarea și definirea personalității fiecărui tânăr.

Au fost dezbatute o serie de probleme majore privind integrarea complexă și responsabilă a tinerilor pentru creșterea eficienței activității lor productive, rezultând o gamă largă de propunerile, referitoare la contribuția pe care și-o poate aduce tânără generație la efortul constructiv general de afirmare deplină în toate domeniile activității economice și sociale ale României socialiste, a revoluției tehnico-științifice.

În cadrul ședinței plenare de deschidere au fost prezentate trei referate: *Integrarea industrială a absolvenților învățământului superior* (sociolog Stan Constantin), *Probleme sociale ale integrării în rindurile clasei muncitoare a tineretului naivist* (sociolog Ciotea Florin-Tg. Mureș) și *Reglarea vitezei la motoarele de curent continuu, folosite în acționarea mașinilor unelet* (inginer Iloae Vasile - „1 Mai” - Ploiești).

Lucrările sesiunii s-au desfășurat în trei secțiuni tematice: 1. electrotehnică, electrică, T.C.M.; 2. calculatoare, informatică; 3. ergonomie, sociologie, psihologie.

Referatele prezentate în cadrul secțiilor au supus dezbaterii participanților o serie de preocupări concrete ale tinerilor în direcția optimizării procesului de producție, specifice unităților economice în care și desfășoară activitatea.

Astfel, în cadrul secției de electrotehnică, electrică, T.C.M., referatele prezentate ca și discuțiile purtate pe marginea acestora au relevat o serie de soluții tehnologice noi în problema mecanizării și automatizării procesului de producție, realizarea unor dispozitive pentru reducerea efortului fizic și creșterea randamentului muncitorilor. Prin noutatea soluțiilor propuse o serie de referate au suscitat dezbateri interesante pentru aprofundarea și cunoașterea în detaliu a problematicii prezentate. Referatele, *Utilizarea motorului liniar în tracțiune* (inginer Juncu Mihai), *Comandă optimă a acționărilor cu motor asincron și sincron* (ingineri Ianiesko Nicolae și Bitoleanu Alexandru), *Proiectarea mașinilor sincrone cu ajutorul calculatoarelor numerice* (inginer Decebal Alexandru și Coman Mihai), *Circuite pentru imbunătățirea standului de probe A.C.I.R.* (inginer Breabă Florin și Chim Ioan, Timișoara), *Scutul semimecanizat pentru metrou* (inginer Marin Florea), *Friptarea modernă a utilajului rutier* (inginer Bozdog Dumitru și Tânase Petre, București) au oferit

o serie de soluții eficiente pentru unitățile al căror proces de producție permite aplicarea lor imediată în practică.

Referatele prezentate în cadrul *secțiunii calculatoare, informatică* au supus dezbaterii participanților rezultatele obținute de către specialiștii din cadrul centrelor de calcul electronice „Electropuțere”, „7 Noiembrie” și „Teritorial Pitesti”, pe linia planificării, urmăririi, lansării și controlului fabricației în sistem automat cu ajutorul calculatorului Felix C 256.

Interesul major al comunicărilor din cadrul acestei secțiuni a fost dat de faptul că, temele prezentate își dovediseră deja aplicabilitatea practică în cadrul celor trei unități enumerate, demonstrându-se astfel posibilitatea folosirii cu maximă eficiență a multiplelor posibilități funcționale ale calculatorului.

Mai relevante pentru soluțiile practice propuse au fost lucrările: *Determinarea capacităților de producție la I.E.P.C. cu ajutorul calculatorului Felix C 256* (Marcu Mihaela, Păunescu Maria, Cauțil Elisabeta și Speciă Mircea), *Lansarea și controlul fabricației în sistem automat la I.E.P.C.* (Simion Nicolae, Dumitrașcu Silvia, Stan Ion, Speciă Mircea), *Disciplina contractuală urmărită pe bază de fișiere S.C.F.* (Pătrău Constantin, C.E.E. Electropuțere), *Programarea și lansarea producției la unitățile industriale privind seria mijlocie* (Manga Oprică, C.T.C.E. Pitești), *Metode de creștere optimă a reperelor din fabricația curentă I.T.M.A. pe configurația de calcul Felix C 256* (Stănescu G., „7 Noiembrie” Craiova).

În cadrul dezbatelerilor din secțiunea *ergonomie, sociologie, psihologie*, referatele s-au axat în marea lor majoritate pe problematica integrării socioprofesionale a tineretului industrial, rezultată în urma cercetărilor sociologice și psihologice asupra modalităților concrete în care trebuie acționat pentru asigurarea unor condiții propice integrării socioprofesionale a tinerilor.

Referatele: *Studiul comparativ al fluctuației active și latente în cadrul întreprinderii „Rulmentul” - Brașov* (Butnaru Ecaterina), *Integrarea industrială a absolvenților învățământului superior* (Stan C.), *Factorii sociale de creștere ai productivității muncii și activității tineretului din industrie* (Oacheșu Iulia și Belea Alexandrina), *Grupa de vîrstă și implicațiile ei axiologice* (Vecsei Caroly), au relevat o serie de factori care influențează formarea și dezvoltarea personalității tineretului industrial, ceea ce se impun să luate de către organizațiile de partid, U.T.C. și de sindicat din unitățile economice, pentru asigurarea unui climat de muncă corespunzător integrării rapide în procesul de producție al tinerilor.

Două referate au supus atenției participanților problematica analizei cauzale a accidentelor de muncă: *Analiza statistică și cauzală a accidentelor de muncă în cadrul întreprinderii „Electroputere”* (Rențea D.), *Factorii umani ai accidentelor de muncă în I.R.E.* (Antonescu Adriana). În cadrul discuțiilor pe această problematică a reieșit, printre altele, că trebuie întreprinse măsuri concrete în direcția ridicării nivelului de pregătire profesională a tineretului, corespunzător complexității activităților industriale.

O serie de referate au fost axate pe problematica proiectării și organizării ergonomicice a locurilor de muncă: *Studiul ergonomic într-o secție de producție a I.A. Pitești* (Tobă Valeriu și Popescu C.). Considerații privind protecția ergonomică a tabloului de bord de la locomotiva electrică (conf. dr. Roșca C. și grupa de studenți ai Fac. de șt. economice Craiova, anul III). *Organizarea ergonomică a activității executantului în cadrul atelierului-izolare bobină G.T.D.M.* (Culea Dumitru), *Fundamentarea științifică a normelor de muncă în cadrul Fabricii Aparataj – I.E.P.C.* (asist. Mirea

Alex.), *Influența nivelului de pregătire al ajutorilor de maștri și reglorilor asupra productivității muncii* (Tabacu Maria și Mircea Maria).

Importanța muncii educative și a formelor corespunzătoare formării personalității muncitorului industrial a fost relevată în comunicarea *Analiza sociologică privind eficiența formelor muncii politice de masă în cadrul întreprinderii Electroputere Craiova* (Oprîșiu Elena și Stan Constantin).

În încheierea lucrărilor sesiunii a avut loc o masă rotundă, organizată de tov. Emilian Duică, secția de propagandă a Comitetului județean P.C.R. — Dolj.

Discuțiile purtate au relevat, și cu această ocazie, importanța ce trebuie acordată tinerei generații, sprijinul concret pe care tinerii trebuie să-l primească din partea factorilor responsabili în vederea folosirii integrale a capacitaților creațoare de care dispune tineretul patriei noastre.

Stan Constantin

Cerințe actuale și de perspectivă în munca sociologilor și psihologilor

— Dezbateră științifică —

Din inițiativa Secției de propagandă a Comitetului municipal P.C.R. la 12 februarie s-a desfășurat la Tîrgu Mureș o interesantă dezbatere cu caracter științific și politic-ideologic cu tema: „*Cerințe actuale și de perspectivă în munca sociologilor și psihologilor*”.

Înscriindu-se în contextul mai larg al activității desfășurate de organele locale de partid în direcția transpunerii în viață a Programului de măsuri pentru aplicarea hotărârilor Congresului al XI-lea al Partidului și ale Congresului educației politice și a culturii sociale în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative, dezbaterea la care ne referim și a propus realizarea unui schimb de păreri și de experiențe între specialiști din diferite instituții și întreprinderi tîrgumureșene (sociologi, psihologi, medici, ergonomiști etc.) în ceea ce privește ancorarea mai profundă, mai temeinică și eficientă a activității generale a acestor cadre, a cercetării sociale

multi-disciplinare în realitatea concretă, specifică a municipiului și județului.

Este remarcabil faptul că dezbaterea, prin însăși modul ei de organizare și desfășurare, a avut în permanentă în centrul atenției integrarea către mai deplină a activității de cercetare cu activitatea productivă, cu munca politică, ideologică și cultural-educativă.

Tovarășa Floarea Ispas, secretar al Comitetului municipal de partid, apreciind pozitiv activitatea cadrelor prezente, realizările cercetării sociale din municipiul Tîrgu Mureș, a analizat în profunzime unele cerințe majore care stau în față lucrătorilor din domeniul cercetării sociale în actualele condiții de dezvoltare a municipiului și județului, ca de altfel, a întregii țări. S-a subliniat și cu această ocazie necesitatea unirii forțelor de cercetare din diferite întreprinderi și instituții în scopul efectuării unor studii prioritare care să fie capabile prin rezultatele lor să contribuie, în mod nemijlocit, la perfecționarea relațiilor

sociale și de producție, la sporirea eficienței și randamentului în muncă a tuturor oamenilor, la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste, a responsabilității față de sarcinile trasate de partid și stat în efortul general de realizare în cele mai bune condiții a actualului cincinal, denumit pe drept cuvint, cincinalul revoluției tehnico-științifice.

Reliefind aportul pe care societatea îl așteaptă din partea sociologilor, psihologilor, economistilor și a vorbitoarea a subliniat necesitatea unei prezențe mai active a acestora la rezolvarea problematicii complexe a activității din unitățile tîrgumureșene, a unei conlucrări sistematice, permanente a acestor specialiști cu organele de decizie atât de la nivelul județului, municipiului, cit și mai ales, din întreprinderile în care aceștia își desfășoară activitatea. Alături de rezultatele obținute pe plan profesional s-a evidențiat necesitatea participării mai active a sociologilor și psihologilor la activitățile politico-ideologice, educative din întreprinderile în care lucrează, dar și din municipiu și județ.

În cuvîntul său, tovarășul Vasile Dobrescu, director adjunct al Cabinetului județean pentru activitatea politico-ideologică și cultural-educativă a evidențiat faptul că în atenția organelui județean de partid un loc important îl ocupă preocuparea de antrenare mai eficientă a cercetătorilor din domeniul științelor sociale și politice la studiul unor fenomene majore cu care sunt confruntate organele de decizie locale. În acest sens, vorbitoarul a arătat faptul că și pînă acum lucrătorii din aceste domenii au fost cuprinși la o serie de acțiuni organizate la nivel județean. În context s-a apreciat ca deosebit de valoroasă inițiativa unirii forțelor de cercetare atât prin participarea colectivă la realizarea unor studii coordonate nemijlocit de Secția de propagandă a Comitetului Județean de partid, cum este cea din anul acesta privind *Implicațiile economice, sociale, culturale și politico-ideologice ale fenomenului de navelism în județul Mureș* cit și prin înființarea, în perspectivă, a unui Laborator de cercetări sociale și politice pe lingă Cabinetul județean pentru activitatea politico-ideologică și educativă.

Unii participanți (Vécsei Carol, Palfi Romulus, Ioan Jude, Iulia Oacheșu, Sebestyén Judith și alții) au insistat, în intervențiile lor, asupra unor probleme disfuncționale din diferite sectoare de activitate pe care lucrătorii din domeniul științelor sociale trebuie să le abordeze cu cea mai mare atenție pentru a putea oferi un diagnostic cit mai precis în vederea restrîngerii sau anulării consecințelor perturbatoare ale acțiunii unor contradicții.

Un interes deosebit au prezentat pentru participanții la dezbatere intervențiile autorizate ale conf. Dr. Dienes Alexandru și Dr.

Horváth Paul — medici, care preocupindu-se de unele probleme ale medicinii muncii au reușit să elaboreze o serie de mijloace psihoterapeutice privind prevenirea și combaterea factorilor care duc la creșterea morbidității precum și a unor nevozi determinate de presiunea unor factori nocivi.

În cadrul dezbatерii a leșit cu pregnanță în evidență faptul că atunci cînd există o strînsă conlucrare între sociologul de întreprindere și conducerărea acesteia, sănsele de intervenție nemijlocită a rezultatelor cercetării în producție sunt mai mari. O dovedă convinsă în această privință o constituie rezultatele deosebite obținute de membrii *Laboratorului de sociologie și psihologie de la Întreprinderea de piele și mănușă* în direcția elaborării unor soluții care să contribuie la creșterea productivității muncii. Aș cum arată sociologul Sanislav Virgil, prin munca stâruitoare a sociologilor, psihologilor și ergonomiștilor, prin receptivitatea conducerii întreprinderii amintită față de propunerile specialiștilor s-a reușit ca începînd din anul 1975 în cadrul întreprinderii să se experimenteze un nou „sistem funcțional de pauze” care prin „recuperarea funcțională a capacitatii de muncă” (introducerea unor pauze și gimnastică productivă) a contribuit la creșterea productivității muncii (cu cca. 2,25%). Este cu atît mai important acest aport psihoso-sociologic cu cît sistemul de reglementare funcțională a pauzelor propus s-a generalizat la nivelul întregii centrale în proporție de 80%. Tot în cadrul acestei întreprinderi, sociologii și psihologii și-au adus un aport decisiv la elaborarea unor criterii cît mai obiective și a unei metodologii de apreciere a activității angajaților, în astă fel incit fișele anuale de apreciere să nu devină o simplă formalitate ci să ilustreze activitatea reală a fiecăruia.

Laboratorul de psihologie C.F.R. (Doina Podaru, Kiss Judith) utilizând cu seriozitate și responsabilitate profesională multiple metode psihoso-sociologice și medicale a reușit să contribuie la îmbunătățirea activității personalului de cale ferată, care, așa cum se știe acționează în permanentă într-o „situație de risc”. Printr-o atență examinare psihoso-sociologică a personalului, prin urmărirea modului de funcționare a sistemului feroviar cercetătorii de aici și-au adus contribuția la eliminarea evenimentelor de cale ferată.

Contribuția psihologului și sociologului în școală a fost reliefată cu pregnanță de Emilia Albu, profesoră în cadrul Liceului „Al. Papu Ilarian” care a reușit printr-o muncă perseverentă, plină de pasiune să îmbunătățească calitativ orientarea școlară și profesională, raporturile dintre profesori și elevi în sensul unei mai strînsă conlucrări dintre educatori și educați pentru ca și pe această cale eficiența procesului instructiv-

educativ să se ridice la cotele impuse de obiectivele sistemului nostru educațional.

Desigur, în cadrul municipiului și județului nostru un rol important în cercetarea socială, în polarizarea și unirea forțelor de cercetare îl are *sectorul de sociologie-politologie al Centrului de științe sociale*. În ultima vreme, membrii acestui colectiv au antrenat în activitățile de cercetare pe plan local (în cadrul Cabinețului județean pentru activitatea politico-ideologică-educativă, la Filiala Centrului de cercetări pentru problemele tinereții etc.) majoritatea sociologilor, psihologilor și pedagogilor din municipiu. De asemenea, participarea acestor cadre din întreprinderi la sesiunile și simpozioanele științifice ale Centrului de științe sociale, constituie un pas însemnat spre statornicirea colaborării firești a tuturor lucrătorilor din aceste domenii.

Dezbaterea a reliefat și o serie de dificultăți legate de exercitarea rolului și al sarcinilor implicate de statusul de sociolog de întreprindere, faptul că unii tineri sociologi repartizați în întreprinderi nu reușesc să-și găsească locul potrivit pentru îndeplinirea sarcinilor pe care le au. Așa cum a reieseț din discuții, în parte, acest fapt se datorază timidițăii, lipsei de experiență a tinerilor sociologi care adeseori nu știu cum să impună prestigiul și autoritatea meseriei lor, nu sint capabili adeseori să se facă înțeleși și utili pentru conducerea întreprinderilor. Nu este însă mai puțin adevărat și faptul că unii conducători din întreprinderi în loc să ceară sociologilor să contribuie la rezolvarea unor probleme, în loc să le pună probleme pe care să le rezolve, să-i sprijine pentru ca la rîndul lor să poată beneficia de acest aport al sociologului, în unele situații îl tratează cu neîncredere și cu suspiciune.

Pornind de la acest aspect al problemei, unii participanți la dezbatere (Florin Ciotea, Sânișlav Virgil, Vîcsei Carol, s.a.) au insistat asupra necesității de a se reflecta mai mult asupra faptului că sociologul din întreprindere, lucrînd de regulă în cadrul serviciului personal sau planificare, este înainte de toate un *activist social*. De aceea este imperios necesar ca fiecare sociolog de întreprindere, avind acest status de „activist social” să caute să-și exerceze cit mai temeinic rojurile conținute în statutul său profesional. În acest context, este recomandabil ca încă din perioada stagiașilor, sociologul de întreprindere să se orienteze spre studiul problemelor prioritare din activitatea întreprinderii și să caute, pe această cale, să devină cit mai util. Această strategie individuală a sociologului este cu atât mai importantă cu cit, s-a constatat că în anumite cazuri, tinerii stagiari sunt tentați să se ocupe de probleme minore, periferice care nu sint apte să convingă asupra eficienței

muncii lor. Desigur, a fi „activist social” în întreprindere nu echivalează, așa cum din păcate, mai cred unii conducători de întreprindere, dar și unii sociologi, cu aceea de funcționar, de biocrat. Dimpotrivă, aceasta presupune o participare cit mai serioasă la marile probleme cu care se confruntă unitatea respectivă pentru realizarea sarcinilor productive.

Prin întregul său mod de desfășurare dezbaterea a adus o importantă contribuție la unirea forțelor de cercetare din domeniile la care ne-am referit, reliefind totodată cit de necesară și utilă este analiza, împreună cu organele de partid locale, a muncii și activității cercetătorilor din domeniul științelor sociale. Această discuție directă cu conducerea de partid din întreprinderi, municipii și județe este aptă să confere autentice valențe acțional-participative muncii și activității cercetătorilor din domeniul științelor sociale. Cu această ocazie, s-au subliniat și o serie de modalități privind cercetarea unor teme de real interes pentru viața social-economică, culturală și politico-ideologică a întreprinderilor, municipiului și județului. S-a convenit și asupra posibilității extinderii cercetării multidisciplinare la care să fie antrenați și alți specialiști: economisti, statisticeni, demografi, etc. De asemenea s-a hotărît ca sistematic, în fiecare trimestru, sub egida și coordonarea Consiliului municipal al educației politice și culturii socialiste, cadrele din domeniul cercetării sociologiei și psihologiei, alți specialiști să participe la asemenea dezbateri cu o tematică de interes comun.

Pentru a spori și mai mult eficiența activității acestor cadre s-a trecut la întocmirea unui program trimestrial de teme cu caracter sociologic, psihologic, ergonomic etc. care sub conducerea Comitetului municipal de partid să fie prezentata de specialiști în întreprinderi și instituții, diferitelor categorii de persoane.

În încheiere subliniem faptul că această importantă dezbatere cu sociologii și psihologii din Tîrgu Mureș se inscrie, pe linia eforturilor de integrare și coordonare unitară, din punct de vedere politico-ideologic, organizatoric și metodologic a tuturor forțelor de cercetare din domeniul științelor sociale și politice, pentru ca, pe această cale să se realizeze în practică o cerință fundamentală formulată de conducerea partidului nostru — integrarea cercetării sociale cu activitatea și practica politico-ideologică și cultural-educativă. Recentă dezbatere de la Tîrgu Mureș, a evidențiat în mod neindoielnic utilitatea și eficiența dialogului organizat, sistematic dintre organele locale de partid și de stat cu cercetătorii din științele sociale.

Florin Ciotea
Virgil Sânișlav

Un experiment social nou și valoros — LIPSEP

Experimentele sunt numeroase în perioada pe care o parcurem dar nu întotdeauna reflectă suficient asupra lor pentru a desprinde semnificația și eficiența lor social-politică și practică. Voi releva, în acest sens, experimentul unei „asociații de cercetare științifică” denumită *Laboratorul interdisciplinar pentru problemele social-economice din Petroșani — LIPSEP*.

Unele asociații au caracter temporar, altele cu durată mare, iar din punctul de vedere al conținutului activității sunt foarte diverse. Asociații de cercetare științifică sunt însă foarte rare. De regulă, activitatea științifică este astăzi instituționalizată și se desfășoară în organizații cu statut juridic, participanții fiind retribuiți pentru munca lor. LIPSEP constituie în acest sens o excepție. Toți membrii săi își au munca de bază, retribuită, în diferite organizații din Petroșani: 5 activează în organele municipale ale P.C.R. și U.T.C.; 25 în invățământul superior și mediu; 14 în producția minieră; 11 în cercetare; 11 în domeniul sănătății publice; 5 în presă, justiție.

Asocierea lor voluntară, în scopul desfășurării unor cercetări științifice cu caracter organizat constituie, ca să spunem așa, o dona ocupație, complementară ocupației lor de bază, căci ei sunt: 28 specialiști cu formăție inginerească; 21 specialiști cu studii de matematică sau filozofie, sociologie, istorie, științe politice, drept, psihologie, ziaristică; 11 sunt specialiști cu studii medicale; 8 cu studii economice.

Prin această asociere s-a realizat astfel un *colectiv interdisciplinar* (să recunoaștem, în unele institute de cercetare aceasta mai este încă în stadiul dezideratului). Toți acești specialiști atât de diferiți ca pregătire și domenii în care își desfășoară munca lor de bază au găsit un numitor comun: ideea și dorința de-a contribui la imbunătățirea calității vieții în bazinul carbonifer al Văii Jiului prin desfășurarea unei activități științifice care să contribuie la analiza și rezolvarea problemelor social-economice ridicate de îndeplinirea, la nivelul municipiului Petroșani, a obiectivelor politicii partidului și statului în actuala etapă. Acești oameni au găsit *impul și energia necesare punindu-și capacitatea de gindire, creație și în slujba rezolvării unor probleme social-economice. Si aceasta nu sporadice, ci cu continuitate* (Laboratorul a înălțat patru ani de activitate), organizat și tot mai competent. Acest fapt ni se pare esențial, el constituind germanele unui fenomen nou și remarcabil.

Am numit „experiment social” acest genunel al nouului în munca de cercetare științifică deoarece LIPSEP nu s-a născut dintr-o dată în forma în care activează acum. Constituit în decembrie 1973, el a evoluat treptat, încercând mai multe soluții, căutând și modalitatea cea mai adecvată de organizare, stabilindu-și și profilul specific.

Analizind această experiență am constatat că există cîțiva factori principali care au concursat în ciprul fericit și au dus la formula actuală, de activitate a Laboratorului. Primul factor îl constituie *oamenii, membrii LIPSEP*, organizatorul acestei asociații fiind dr. Septimiu Krausz, conferențiar la catedra de științe sociale a Institutului de mine din Petroșani, în paralel și director al LIPSEP, care a strins laolaltă un număr însemnat de diferiți specialiști și împreună cu ei a formulat obiectivele asociației, corespunzător necesităților de dezvoltare ale zonei miniere din Valea Jiului.

Un alt factor 1-a constituit *înțelegerea și sprijinul permanent pe care l-a primit asociația din partea comitetului județean P.C.R. Hunedoara și a comitetului municipal de partid Petroșani, a Centralei cărbunelui și a Institutului de mine-Petroșani*, precum și a Academiei de Științe Sociale și Politice prin Secția de sociologie. Acest sprijin s-a manifestat de la îndrumarea Laboratorului spre problemele vitale ale zonei și pînă la participarea lucrativă a unor reprezentanți de frunte din aceste organisme în consiliul asociației, la dezbatările tematicilor de cercetare, la analiza problemelor și la discuțiile teoretice sau metodologice.

Organizarea, structurarea activității în anumite forme suple și totodată eficiente, constituie un alt factor care a contribuit la conturarea profilului LIPSEP și la continuitatea sa. Laboratorul are un *statut* care precizează *profilul său: „asociație de studii și cercetări, creată și îndrumată de comitetul municipal Petroșani al P.C.R.” și funcția sa: „a întreprinde și pune la dispoziția organului municipal de partid studii și protocoale de cercetare asupra problemelor social-economice fundamentale în care organele locale sunt interesate. Prin abordarea interdisciplinară și nivelul realizării lor, studiile și protocoalele trebuie să fie apte a fundamenta deciziile în problemele de interes major”.* Statutul precizează *direcțile de activitate ale Laboratorului*: cea internă — realizarea proiectelor de cercetare, perfecționarea metodologilor, autodidactă tehnică, fișier și bibliografii; studiu, schimb de opinii, dezbateri teoretice în scopul formării și perfecționării

cadrelor Laboratorului — și activitatea externă conțin din organizarea și participarea la manifestări științifice, activitate editorială, cooperare cu alte unități științifice. Drepturile și îndatoririle membrilor, sunt precizate în statut: activitatea în cadrul Laboratorului se bazează pe voluntariatul membrilor, „având regimul de activitate obștească. Pentru a fi considerat membru, fiecare specialist trebuie să-și exprime, în scris, dorința de a participa voluntar și efectiv la activitățile organizate de Laborator. Cererea de membru se aprobă de consiliul de conducere”. Îndatoririle constau în: desfășurarea unei activități științifice care să contribuie la analiza și rezolvarea fenomenelor social-economice ridicate de îndeplinirea la nivelul municipiului Petroșani a politicii partidului și statului; promovarea nouului și combativității față de ideile retrograde, de atitudinile negative și lipsurile în rezolvarea problemelor social-economice, participarea la dezbateri, punerea capacității fiecărui specialist în slujba cooperării științifice interdisciplinare. Drepturile constau în: participarea la toate acțiunile Laboratorului, beneficiind de fondul de informare și dotare comun al acestuia, manifestarea ca membru al LIPSEP în acțiunile întreprinse sub egida acestuia, drepturile de autor.

Structura organizatorică a LIPSEP: un secretariat științific compus din trei membri, care se ocupă de realizarea acțiunilor interne și legăturile cu forurile științifice și instituții; colective interdisciplinare de cercetare care se constituie și se desfășoară în funcție de temele în cauză; șefi de proiecte de cercetare aleși de echipa care realizează proiectul. Conducerea LIPSEP se realizează de un consiliu de conducere format din reprezentanți ai comitetului municipal al P.C.R. Petroșani, ai Centralei cărbunelui, Institutului de mine și altor organizații, șefii proiectelor de cercetare și membrii secretariatului Laboratorului. Atribuțiile consiliului constau în stabilirea planului de manifestări și a proiectelor de cercetare, a priorităților în activități, a demersurilor pe lângă diverse foruri care să sprijine desfășurarea cercetărilor de teren. Activitatea curentă este coordonată de un director al Laboratorului, care împreună cu membrii secretariatului și șefii proiectelor de cercetare, formează grupul de conducere operativă. Directorul și membrii secretariatului sunt numiți de comitetul municipal Petroșani al P.C.R.

Constatăm astfel că această asociație voluntară, obștească de cercetare științifică interdisciplinară a adoptat o formă modernă, suplă și eficientă de organizare, a cărei structură este dinamică, dinamismul său fiind asigurat îndeosebi prin caracterul nerigid al echipelor de cercetare și alegerea, la fiecare nouă temă, a șefului de proiect.

Un rol la fel de important ca și ceilalți factori îl au obiectivele asociației pe care o analizăm aici. Axă principală a acestor obiective a constituit-o și o constituie problemele social-economice ale mineritului în Valea Jiului și, interdependent, calitatea vieții în acest bazin carbonifer. În etapa de început, LIPSEP a desfășurat o activitate în care preponderente au fost dezbatările, clarificările teoretice, dintre care o parte au fost finalizate în „Caietele LIPSEP”, având ca teme mai importante: Cerințe prioritare ale corelației știință-tehnica-producție în minerit; Implicații psihosociologice ale planificării, organizării și conducerii cercetării științifice, Cadrul de conducere; Selecția cadrelor medii de conducere în Industria minieră. Pentru viitor,dezbatările vor avea în atenție probleme ale fluctuației muncitorilor și instabilitatea cadrelor tehnico-ingineresci în Valea Jiului; probleme de medicină socială în Valea Jiului și medicina muncii în minerit; forța de muncă feminină și mineritul, posibilitățile utilizării eficiente în minerit a cadrelor feminine cu pregătire superioară; integrarea învățământului minier cu cercetarea și producția; aspecte ale ergonomiei muncii miniere.

Obiectivele Laboratorului au evoluat de la o activitate axată preponderent la început pe dezbateri științifice, la cercetări de teren realizate pe bază de contracte cu Centrala cărbunelui Petroșani. Dintre o listă de propunerile de teme, conducedea Centralei cărbunelui — Petroșani a optat pentru cele vizând probleme ale calității conducerii proceselor economice și de stabilizare a forței de muncă în industria carboniferă, care s-a concretizat în următoarele patru teme de cercetare: Îmbunătățirea organizării și conducerii activității de personal pentru reducerea fluctuației eadrelor tehnico-ingineresci la unitățile miniere din Valea Jiului, realizată de un colectiv format din tovarășii Cornel Burlean, Florian Bușe, George Dirlea, Radu Pantelimon, Bujor Bogdan, Gheorghe Albescu, Ioan Filip. A fost interviewată întreaga populație de ingineri și tehnicieni din unitățile miniere din Valea Jiului, studiindu-se starea latentă a fluctuației, cauzele și motivațiile sale, stabilindu-se căile pentru o mai bună integrare a acestor cadre; Îmbunătățirea organizării și conducerii activității de personal pentru reducerea fluctuației muncitorilor din unitățile miniere a fost realizată de echipa formată din: Petru Hadgea, Septimiu Krausz, Traian Noaghi, Paulina Giuclea, Gheorghe Ana, Viorica Edenhauser, Octavian Surdu, Alexa Furdui, Ioan Bălan. Alături de această echipă pe teren au luerat Dorin Gheță și Anton Hogman ziaristi, ca și secretarii și unii membri ai comitetelor U.T.C. de la exploatariile miniere. Cu acest prilej au fost înregistrate principalele caracteristici socio-

profesionale ale tuturor muncitorilor care lucrează în subteran în Valea Jiului (peste 14 000) și s-a studiat, pe un eșantion probabilistic, starea latentă a fluctuației și fluctuația efectivă; *Organizarea activității de formare și perfecționare a cadrelor superioare de conducere a producției în industria carboniferă*, tema realizată de colectivul format din: Septimiu Krausz, Sanda Krausz, Aurelian Simeonescu, Stana Niculescu, Imre Körözsí, Rodica Zimmerman. Prin această cercetare s-au studiat principalele caracteristici ale unui număr de 940 ingeri și subingeri, s-a realizat o anchetă de opinie în rindul tuturor cadrelor de conducere de la explorațiile miniere din Valea Jiului, s-a făcut un examen al sănătății șefilor de sectoare și s-au elaborat instrumente care pot fi utilizate în formarea și selecția conducătorilor. Cercetarea s-a finalizat cu propuneri a unor direcții de acțiune și soluții concrete de îmbunătățire a selecției, formării și perfecționării cadrelor de conducere din producția minieră; *Organizarea activității de formare și perfecționare a cadrelor medii de conducere a producției în industria carboniferă* realizată de: Ludovic Fejeș, Constantin Oancea, Iosifina Nicoară, Victoria Ioan, Nicolae Popon, Maria Dragomir, Marcel Zeicu, Cătălina Niculescu. Au fost analizate principalele funcții de conducere ale maîștrilor și șefilor de brigadă, s-au întocmit psihograme pentru aceste funcții, s-au stabilit instrumentele pentru selecția, formarea și perfecționarea profesională a candidaților la aceste funcții.

Constatăm astfel — prin temele enumerate și realizatorii lor — că Laboratorul s-a

axat pe probleme importante cu care este confruntată Centrala cărbunelui — Petroșani.

Dacă ne-am oprit în mod deosebit la modul de organizare și obiectivele realizate de LIPSEP am făcut-o din două motive: pe de o parte, pentru a pune în evidență că această asociere voluntară de specialiști nu este nici-decum formală, ci lucrativă, eficientă, axată pe problemele concrete ale zonei și totodată bine structurată, organizată, pe de altă parte, pentru a face cunoscut acest experiment social uman atât de valoros, care poate constitui un exemplu de urmat.

Revenind la problema factorilor care au concut și au dus la promovarea și funcționarea eficientă a LIPSEP vrem să subliniem că factorul decisiv în acest proces a fost și râmine oamenii, membrii acestui Laborator, capacitatea lor de dăruire pusă în slujba perfecționării vieții sociale din zona în care el trăiesc și muncesc, capacitatea lor de a găsi forma cea mai adecvata de a sluji cu competență intereselor oamenilor cu care trăiesc aici. Meritul mare al organelor de partid, al comitetului județean al P.C.R. Hunedoara și al comitetului municipal al P.C.R. din Petroșani este că au înțeles și au sprijinit nașterea, formarea și dezvoltarea acestei mlădițe a nouului în viața noastră socială, devenind participanți direcți ai săi. Consemnând această nouă formă de activism social, valoarea sa exemplară, urăm totodată membrilor LIPSEP succes deplin pe acest drum nou.

dr. Honorina Cazacu
Centrul de cercetări sociologice

Laboratorul de ergonomicie al C.I.M.I.C.—M.I.U. realizări și perspective

În etapa actuală, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, obiectivul principal al cercetării îl constituie introducerea în viața economică și socială a cuceririlor științei și tehnicii. În aceste condiții, *ergonomia*, ca știință și activitate interdisciplinară nouă, vine să ia în considerație particularitatele fizice și psihice ale omului în proiectarea utilajelor, precum și pregătirea personalului înințind seama de caracteristicile instalațiilor tehnologice.

Cu sprijinul conducerii de partid și de stat, s-a organizat la nivelul Centralei industrii mătăsii, inului și cinepii un Laborator de ergonomicie.

Cercetările de început ale Laboratorului au fost îndreptate spre depistarea unor mecanisme ale diferențelor funcții și procese psihosociale implicate în activitatea profesională și către precizarea unor calități necesare omului ca participant activ la acest proces. S-a asigurat un prețios început prin dotarea cu aparaturi moderne pentru desfășurarea activității în condiții optime și s-a insistat pe linia sensibilizării conducerii Centralei, în vederea aplicării, pe scară cit mai largă, a principiilor ergonomicice.

Ergonomia, — fiind o știință interdisciplinară — am căutat să obținem colaborarea tuturor factorilor implicați în optimizarea

procesului de muncă, factori care sunt cuprinși în însăși structura organizatorică a laboratorului : **a.** compartimentul *studial muncii* (ingineri, proiectanți, normatori); **b.** compartimentul *psihosociologie* (psihologi, sociologi); **c.** compartimentul *fiziologie muncii* (fiziolog, toxicolog); **d.** compartimentul *ambianța uzinală* (inginer electroenergetic cromatician, inginer specializat în zgromot și vibrații).

Activitatea de cercetare a Laboratorului de ergonomie este orientată pe două direcții :

1. Alcătuirea de studii cu caracter complex care antrenează la lucru întreaga echipă, studii ce vizează modernizarea unor locuri de muncă și chiar a unor secții, utilizând ca îndrumar metodologic întreg complexul de principii ergonomicice. Dăm câteva exemple :

a. Studiu complex la Întreprinderea „Select” – București (atelierul de confecții cravate), propunindu-se în final : reamplasarea locurilor de muncă respectând condițiile de flux tehnologic constant și ritm reglementat, astfel încât transportul dintre diversele operații a fost redus cu 45,6%; proiectarea de mobilier ergonomic (scaune, mese, dispozitive de lucru); selecția personalului și repartizarea personalului de execuție pe operații, ținându-se cont de particularitățile biopsihosociale.

b. Studiu ergonomic efectuat la întreprinderea „Stofe de mobilă” – București (secția confecții saci) – studiu finalizat prin următoarele propuneri : îmbunătățirea transportului intern; îmbunătățiri aduse la războaiele de test; reamplasarea utilajelor; selecție la angajarea personalului; stabilizarea personalului pe locul de muncă.

c. Studiu complex la Întreprinderea „Iula” – București (secția confecții saci) – studiu finalizat prin următoarele propuneri : reducerea unor etape distincte din cadrul procesului de producție; îmbunătățirea climatului psihosocial prin crearea unui ritm normal de lucru; îmbunătățirea ambianței fizice (iluminat, zgromot, temperatură, cromatică).

2. Alcătuirea de studii pe specific; studii privind oboseala industrială; studii privind atenuarea zgromotului și vibrațiilor; studiu privind motivația și satisfacția în muncă; studiu privind influența nivelului de pregă-

tire al ajutorilor de meșter și regilor asupra randamentului muncitorilor; selecția personalului ce urmează a fi angajat; studii de cromatică industrială.

Aprofundarea unor aspecte a atras după sine stabilirea unor relații de colaborare cu o serie de institute de specialitate, cum ar fi : Institutul de proiectări pentru industria ușoară, Institutul de protecția muncii, Institutul de creație științifică și tehnică, Centrul de sociologie al Academiei de Științe Sociale și Politice etc.

Valorificarea activității de cercetare s-a realizat în primul rînd printr-o strînsă legătură cu factorii de decizie, astfel încât studiile efectuate să însoțite, de obicei, de o notă de preavizare din partea întreprinderii. De asemenea, Laboratorul nostru acordă atenție tehnică întreprinderilor, în vederea valorificării studiilor efectuate.

Pentru difuzarea unora dintre rezultatele studiilor elaborate, Laboratorul a participat, totodată, la o serie de manifestări științifice.

Experiența activității desfășurate pînă în prezent a dus la o perfecționare și o diversificare a metodelor și tehniciilor precum și a domeniilor de cercetare.

De asemenea, au fost reevaluate formele de cercetare, preconizindu-se studii operative, cu răspunsuri imediate la problemele de bază ale producției. De aceea, aproape toate cercetările vor avea în continuare un caracter aplicativ imediat. În acest sens, investigațiile asupra organizării muncii se vor reduce la nivel de zonă de lucru, realizindu-se zone model, după care se vor extinde la întreaga secție. O ampliere tot mai mare va căpăta activitatea de selecție, acordindu-se o atenție deosebită cadrelor pentru viitoarele obiective industriale.

Am menționat doar unele din obiectivele cuprinse în tematica prioritara. Esențialul pentru orientarea activității viitoare îl constituie tendința de a realiza și transforma într-un stil de muncă adevarat legătura dintre cerințele producției și obiectivele cercetării.

Mariana Tabacu